

AKADEMIKO VYTAUTO GUDELIO 100-OSIOMS GIMIMO METINĖMS SKIRTOS PARODOS „ČIA BALTIJA, ČIA LIETUVA“ PRISTATYMAS

*Einu per klampų kopos smėlį,
o iš paskos tarsi seklys
įkandin seka mano pėdos...*

V. Gudelis

2023 m. rugsėjo 7 d. Gamtos tyrimų centro (GTC) konferencijų salėje įvyko parodos „Čia Baltija, čia Lietuva“, skirtos akademiko Vytauto Gudelio 100-osioms gimimo metinėms, pristatymas. Ją parengė Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos (LMA VB) darbuotojos Sigita Dagienė ir Audrė Trumpienė.

Geologas, geografas ir okeonologas, pedagogas ir mokslo organizatorius V. Gudelis (1923–2007) pirmasis pradėjo nuoseklius Baltijos jūros ir jos krantų, Kuršių nerijos ir marių kvartero nuogulų tyrimus, gilinosi į paleogeografijos, geomorfologijos ir neotektonikos klausimus. Jo erudicija, įvairiapusiškumas, mokslinė, administracinė, visuomeninė veikla iki šiol kelia susižavėjimą.

Ekране besisukant V. Gudelio gyvenimo akimirkomis jaukiam pokalbiui šalia parodos ekspozicijų susėdo renginio svečiai, LMA VB direktorius dr. Sigitas Narbutas, GTC direktorius LMA tikrasis narys prof. dr. (HP) Sigitas Podėnas, dailininkas Gvidas Raudonius, jubilato sūnus architektas Audrius Gudelis su dukra Indre, žurnalo „Baltica“ redaktorius akad. prof. dr. A. Bitinas, parodos rengėjai, būrys buvusių kolegų ir mokinių.

Renginį įžanginiu žodžiu pradėjo akad. prof. habil. dr. Algimantas Grigelis. Priminęs

Kvietimas į parodą. Parengė Eglė Stasiukaitytė, LMA VB
The Invitation to the Exhibition prepared by E. Stasiukaitytė, LMA VB

šio susitikimo progą, pakvietė žodį tarti GTC direktorių S. Podėną, kuris pasidžiaugė prasmingu renginiu ir informatyvia paroda. Tirdamas gintarus S. Podėnas savo moksliniame kelyje neišvengiamai susidūrė su V. Gudelio darbais, stebėjosi jų kiekiu ir kokybe, kurių ne vienas iki šiandien cituojamas mokslinėse publikacijose. Didžiulis akademiko palikimas

Kalba Vytauto Gudelio jubiliejui skirtų renginių iniciatorius akad. prof. habil. dr. Algimantas Grigelis. Jam iš kairės – dr. Sigitas Narbutas, iš dešinės – akad. prof. dr. (HP) Sigitas Podėnas ir dailininkas Gvidas Raudonius. Virginijos Valuckienės nuotraukos

The initiator of the events dedicated to the anniversary of Vytautas Gudelis Acad. Prof. Habil. Dr. A. Grigelis, speaks. From his left – Dr. S. Narbutas, from the right – Acad. Prof. Dr. (HP) S. Podėnas and the artist G. Raudonius. Photos by V. Valuckienė

Parodos pristatymo dalyviai GTC konferencijų salėje

Participants of the Exhibition presentation in the Nature Research Centre Conference Hall

šiandien saugomas LMA VB fonduose. Apie tai kalbėjo jos direktorius S. Narbutas, pabrėžęs bibliotekos misiją – saugoti, tvarkyti, pristatyti ir skleisti intelektualinį šalies palikimą. Prisiminimais apie kartu su V. Gudeliu praleistą laiką pasidalijo prof. habil. dr. Olegas Pustelnikovas, kalbėjęs apie jo asmenines savybes ir būdą, apie gebėjimą vadovauti kolektyvui ir siekti mokslinių tyrimų rezultatų, apie tarptautinį bendradarbiavimą ir ryšius su žymiais užsienio mokslininkais.

Vytauto Gudelio fondo atstovas dailininkas G. Raudonius, padėkojęs už gražų renginį, Vytauto Gudelio vardo atminimo medalius įteikė dr. Juozui Marcinkevičiui, dr. Nijolei Eitmanavičienei, Bronislavai Kisielienei ir S. Dagienei. Prof. A. Grigelis kalbėjo ir apie kitus jubilato pagerbimo būdus. Jis išsakė mintį, kad prie namo Gedimino pr. Vilniuje, kuriame daugiau kaip penkiasdešimt metų gyveno garbusis akademikas, būtina įrengti atminimo lentą ir tuo klausimu kreiptis į Vilniaus m. savivaldybę. Taip pat reikėtų išleisti V. Gudelio darbų, kurie išsibarstę po įvairiausių leidinius, rinkinį.

Renginio vedėjas A. Grigelis pasiūlė apžiūrėti parodą, kuri suskirstyta į kelias dalis: „Kvartero geologijos problemos“, „Baltijos pajūris ir įjūris“, „Kuršių nerijos fenomenas“, „Apie jūrą, vėją ir laivus“. Joje eksponuojami dokumentai iš V. Gudelio rankraštinio fondo (F-323), saugomo LMA VB Rankraščių skyriuje, ir svarbiausi mokslininko darbai. Visą V. Gudelio mokslinės veiklos palikimą galima rasti B. Kisielienės parengtoje bibliografijos rodyklėje (Vytautas Gudelis: bibliografinė rodyklė (sud. B. Kisielienė). Vilnius: Lietuvos mokslų

akademijos biblioteka, 1994, 115 p.), kuri vėliau papildyta ir publikuota A. Grigelio parengtoje monografijoje (Akademikas Vytautas Gudelis (sud., moksl. red. A. Grigelis). Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2011, 368 p.).

Akademiko straipsniai spausdinti Lietuvos ir užsienio šalių leidiniuose, žurnaluose „Baltica“, „Geografijos metraštis“ ir kt. Dėmesį atkreipė pirmasis, tada dar šešiolikmečio jaunuolio straipsnis „Puari – Naujosios Gvinėjos šerdis“, kuris 1939 m. publikuotas žurnale „Kosmos“. Parodoje taip pat pateikti V. Gudelio darbai terminologijos srityje. Jo parengti terminų žodynai (Gudelis, V. Geologijos ir fizinės geografijos terminų žodynas. Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1956, 219 p. ir Gudelis, V. Jūros krantotyros terminų žodynas. Vilnius: Academia, 1993, 408 p.) buvo ir yra svarbūs gamtos tyrėjams. Pristatyta ir V. Gudelio meninė kūryba. Su jo poetiniais tekstaistu jau minėtoje A. Grigelio parengtoje monografijoje (2011 m.) supažindino dukros Džiuljetos Gudebytės-Raudonienės ir G. Raudoniaus straipsnis „Poetiniai proveržiai“. Paroda iliustruota Reginos Morkūnaitės nuotraukomis iš Kuršių nerijos ir V. Gudelio vaikystės piešiniais, kurie taip pat saugomi LMA VB Rankraščių skyriuje.

Renginio dalyviai dar ilgai šurmuliavo prie parodos stendų, prisimindami bendrus darbus ir pokalbius su žymiuoju mūsų šalies gamtos tyrėju akad. V. Gudeliu. Graži sukaktis leido dar kartą prisiliesti prie jo kūrybos, supažindinti su ja jaunąją tyrėjų kartą. Džiugu, kad užmaršties vėjai neužpustė mokslo ir visuomeninės veiklos lauke jo giliai įmintų pėdų...

Violeta Pukelytė, Lietuvos geologų sąjunga